

GLASBA IN INKLUZIJA: PRILAGAJANJE POUKA ZA VSE UČENCE

NIKA BRADAŠKJA

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
nika.bradaskja@student.um.si

V tem poglavju so predstavljene koristi glasbe kot orodja za spodbujanje inkluzije v šolah, še posebej za učence s posebnimi potrebami. Glasba v razredu omogoča razvoj socialnih veščin, spodbuja samozavest in izboljšuje občutek pripadnosti, kar olajša vključevanje vseh učencev, ne glede na njihove posebnosti. Pomembno je, da je glasbeni pouk prilagojen potrebam raznolike skupine učencev, saj glasba pozitivno vpliva na razvoj otrok in njihovo sodelovanje pri pouku. Vključujoče metode poučevanja, ki uporabljajo različne pristope, kot so kinestetični, vizualni in slušni pristopi, omogočajo boljše razumevanje in dostopnost glasbe vsem učencem. Prilagoditve, kot so uporaba posebnih glasbil, prilagojen notni zapis in spodbujanje učenja skozi gibanje, pomagajo pri vključevanju otrok z različnimi potrebami. Učitelji se vse bolj zavedajo pomena dodatnega usposabljanja za delo v raznoliki skupini, saj kompetentno vodenje glasbenih aktivnosti omogoča ustvarjanje vključujočega učnega okolja, kjer se lahko vsak učenec izrazi in sodeluje.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.6](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.6)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

inkluzija,
izobraževanje,
glasbeni pouk,
prilagojene metode,
otroci s posebnimi
potrebami

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.6](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.6)

ISBN
978-961-286-993-9

Keywords:
inclusion,
education,
music,
adapted methods,
children with special needs

MUSIC AND INCLUSION: ADAPTING LESSONS FOR ALL PUPILS

NIKA BRADAŠKJA

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
nika.bradaskja@student.um.si

This chapter outlines the benefits of music as a tool for promoting inclusion in schools, particularly for pupils with special needs. Music in the classroom fosters the development of social skills, enhances self-confidence, and improves the sense of belonging, facilitating the inclusion of all pupils, regardless of their special needs. It is essential for music lessons to be tailored to the needs of a diverse group of pupils, as music positively influences children's development and participation in lessons. Inclusive teaching methods that incorporate a variety of approaches, such as kinaesthetic, visual, and auditory methods, make music more comprehensible and accessible to all learners. Adaptations such as the use of specialized musical instruments, modified musical notation, and learning through movement further support the inclusion of children with diverse needs. Teachers are increasingly recognizing the importance of additional training for working with diverse groups, as the effective management of music activities helps create an inclusive learning environment where every pupil can express themselves and actively participate.

University of Maribor Press

1 Uvod

Glasba že dolgo velja za močno orodje, ki spodbuja razvoj in izražanje otrok. V izobraževalnem okolju pa lahko še posebej prispeva k ustvarjanju vključujočega prostora, kjer se vsi učenci počutijo sprejete in povezane. Inkluzija v šolah pomeni, da prilagajamo pouk tako, da vključujemo učence s širokim spektrom potreb in sposobnosti – še posebej pa otroke s posebnimi potrebami. Poudarek na prilagoditvi glasbenega pouka ustvarja okolje, kjer lahko otroci s posebnimi potrebami izrazijo svoje sposobnosti, hkrati pa spodbuja enakopravno sodelovanje vseh učencev.

2 Glasba in inkluzija: prilagajanje pouka za vse učence

2.1 Inkluzivno izobraževanje in pomen glasbe

Uporaba glasbe v osnovnih šolah lahko pomembno prispeva k vključevanju otrok s posebnimi potrebami. Glasbene aktivnosti ne le izboljšujejo socialne veščine in krepijo čustveno stabilnost, ampak tudi olajšajo spopadanje z različnimi izzivi, kot so avtistične motnje, vedenjske težave, hiperaktivnost in motnje pozornosti (Devolli in Avdiu-Kryeziu, 2022). Glasba pri učencih s posebnimi potrebami spodbuja občutek pripadnosti, zadovoljstvo in samozavest, kar vpliva na boljše vključevanje v razredne aktivnosti in jim daje možnost, da sodelujejo z drugimi učenci (Stamou idr., 2019; Pang, 2024). Otroci z motnjami ne bi smeli biti podvrženi le raziskovalnim glasbenim terapijam, kar se pogosto dogaja. Vsak posamezni element glasbene vzgoje (ritem, barva, višina, harmonija) je lahko intervencija za otroke z motnjami. Takšni otroci imajo v inkluzivnih razredih še posebej pozitiven odnos do glasbe (Pang, 2024). Predlagano je, da je glasba prisotna v šolskih učilnicah, saj otroke spodbuja k sodelovanju pri dejavnostih v razredu, ki prispevajo k vključevanju, kar ustvarja vtis o potrebi po še večji prisotnosti glasbe v učnem načrtu. Inkluzivno glasbeno okolje torej ni le dodatek k učnemu procesu, ampak ključni element, ki otrokom pomaga izražati svoj potencial ter prispeva k njihovemu osebnostnemu in učnemu napredku (Islam in Zelenkovska Leshkova, 2024).

2.2 Kompetentnost učiteljev

Z naraščanjem števila učencev s posebnimi potrebami postaja kompetentnost učiteljev glasbe pri uporabi inkluzivnih metod vedno pomembnejša. Da bi omogočili učinkovito vključevanje, morajo učitelji razumeti specifične potrebe teh učencev in

prilagoditi poučevanje tako, da glasba postane dostopna vsem (Yue in Yuntong, 2014). Učinkovit inkluzivni pouk zahteva, da se učitelji glasbe dodatno usposabljaajo za delo s posebnimi potrebami in uporabljajo prilagojene pristope ter tehnološka orodja. Uporaba glasbe kot inkluzivnega orodja je izziv sodobnega časa, zaradi česar se starejši učitelji počutijo manj pripravljeni na tovrstno inkluzijo, v primerjavi z mlajšimi kolegi, ki uporabljajo raznolika orodja za uspešno vključevanje. Kompetenten učitelj ve, kako s pomočjo glasbe izboljšati socialne veščine in občutek pripadnosti pri učencih, obenem pa zna ustvariti okolje, kjer se vsi otroci počutijo sprejete in vključene (Devolli in Avdiu-Kryeziu, 2022).

Študije potrjujejo, da učenci s posebnimi potrebami bolje sodelujejo, ko se glasba integrira tudi v druge predmete. Zato glasbena vzgoja v šolah ni zgolj predmet, ampak tudi močno orodje za inkluzijo, ki zahteva visoko stopnjo kompetenc učiteljev (Danielewicz, 2021).

2.2 Glasbene aktivnosti za spodbujanje vključevanja in pristopi k poučevanju raznolikih učencev

Inkluzivno glasbeno izobraževanje zahteva pristope, ki omogočajo sodelovanje in vključevanje učencev s posebnimi potrebami (Pino idr., 2022). Učitelji glasbe lahko uporabijo veččutne pristope, kot so kinestetični, vizualni, slušni in taktilni, da olajšajo razumevanje gradiva (Pino idr., 2022; Yue in Yuntong 2014). Priporočljivo je tudi prilagoditi notni zapis in uporabljati prilagojena glasbila (glasbila najvišje kakovosti), ki podpirajo telesno in psihološko dobro počutje učencev (Spulber in Magzimbetova, 2023; Grond idr., 2020). Učenci se lahko glasbe učijo tudi skozi gibanje, kar je poudarjal Émile Jaques-Dalcroze. Razvil je metode, ki temeljijo na učenju glasbe preko gibanja, s čimer bi omogočili inkluzijo v razredu (Sutela idr., 2016). Različne igre in večkratno ponavljanje nalog pomagajo učencem pri razvijanju glasbenih spretnosti, kar velja zlasti za otroke z razvojnimi motnjami (Spulber in Magzimbetova, 2023). Aktivne metode glasbenega poučevanja iz 20. stoletja omogočajo učiteljem, da v učni proces vključijo vse učence (Pino idr., 2022). Cilj je ustvariti inkluzivno okolje, kjer učenci s posebnimi potrebami s pomočjo glasbe izražajo svoja čustva in pridobivajo veščine, prilagojene njihovim potrebam (Sutela idr., 2016).

3 Zaključek

Pri glasbenem pouku lahko inkluzijo dosežemo z uporabo različnih pristopov, ki učencem omogočajo doživljanje glasbe na načine, ki jim ustrezajo. Takšno prilagojeno poučevanje zahteva veččutne pristope, uporabo posebnih glasbil in metode, ki poudarjajo gibanje, kakor tudi ustrezno usposobljenost učiteljev. Vključujoča glasbena vzgoja tako postaja ključni element, ki omogoča enakopravno sodelovanje in vključenost vseh učencev ter spodbuja njihov razvoj v varnem in podpornem okolju.

Literatura

- Danielewicz, W. (2021). Role of Music Education in Social and Cultural Integration. *Journal for Perspectives of Economic Political and Social Integration*, 27(1), 81–112. <https://doi.org/10.18290/pepsi-2021-0004>
- Devolli, A. in Avdiu-kryeziu, S. (2022). Music as an inclusion tool: can primary school teachers use it effectively?. *Rast Muzikoloji Dergisi*, 10(3), 345–363. <https://doi.org/10.12975/rastmd.20221032>
- Grond, F., Shikako-Thomas, K. in Lewis, E. (2020). Adaptive musical instruments (AMIs): past, present, and future research directions. *Canadian Journal of Disability Studies*, 9(1), 122–142. <https://doi.org/10.15353/cjds.v9i1.598>
- Islam, A. in Zelenkovska Leshkova, S. (2024). The Benefits of Music Education Across Multiple Scientific Disciplines. V Mindrescu V. (ur.), *Current Progress in Arts and Social Studies Research*, (str. 24–33). Transylvania University of Brasov, Romania.
- Pang, J. (2024). Research on the Influence of Music Teaching on Inclusive Education in Primary Schools. *International Journal of New Developments in Education*, 6(8). <https://francispress.com/papers/16682>
- Pino, A., Rodríguez-Rossell, C. in Vallverdú, L. V. (2022). 'How can I include them?': Teaching pupils with visual impairment in the inclusive music classroom. *Didáctica: Revista de Investigación en Didácticas Específicas*, (12), 124–137. <https://revistes.ub.edu/index.php/didacticae/article/view/36130>
- Spulber, D. in Magzimbetova, G (2023). Inclusive teaching through a musical instrument: the case of the musical studio in Aktobe, Kazakhstan. *Geopolitical, Social Security and Freedom Journal*, 6(1-2), 59–74. <https://sciendo.com/article/10.2478/gssfj-2023-0005>
- Stamou, A., Roussy, A. B., Ockelford, A. in Terzi, L. (2019). The effectiveness of a music and dance program on the task engagement and inclusion of young pupils on the autism spectrum. *Music & Science*, 2. <https://doi.org/10.1177/20592043198881>
- Sutela, K., Juntunen, M.-L. in Ojala, J. (2016). Inclusive music education: The potential of the Dalcroze approach for students with special educational needs. *Approaches: An Interdisciplinary Journal of Music Therapy*, 8(2), 124–137. <https://doi.org/10.56883/ajmt.2016.340>
- Yue, L. in Yuntong, P. (2014). Impacts of Inclusion on Music Education for Children with Special Educational Needs. *Musicologica Olomucensia*, 20, 124–137. <https://musicologica.upol.cz/pdfs/mus/2014/02/06.pdf>

